

VIRTSAN SOLUJEN JA PARTIKKELIEN TUNNISTUSOHJEISTUS

MARIKA NÄHLS JA TERHI VIERIMAA

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU

BIOANALYYTIKKOKOULUTUS

Fimlab

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	3
TUNNISTUSTASOT JA VASTAUSKÄYTÄNNÖT	4
ERYTROSYYTIT	6
LEUKOSYYTIT	8
GRANULOSYYTIT	8
MAKROFAGIT.....	9
LYMFOSYYTIT	10
EPITEELISOLUT	12
LEVYEPITEELISOLUT	12
VÄLIMUOTOISET EPITEELISOLUT	15
TUBULUSEPITEELIN SOLUT	18
SUOLEN EPITEELIN SOLUT	20
LIERIÖT	21
SOLUTTOMAT LIERIÖT	21
SOLULIERIÖT.....	24
MUUT LÖYDÖKSET	27
ARTEFAKTAT	31
LÄHTEET.....	33

JOHDANTO

Tämä tunnistusohjeistus on tehty opinnäytetyömme tuotoksena Fimlab Laboratoriot Oy:lle, ja tuotoksen tarkoituksena on toimia perehdytysmateriaalina ja tunnistuksen apuna virtsan mikroskopoinnissa. Tunnistusohjeistusta voidaan myös käyttää opetustarkoituksessa bioanalyytikkokoulutuksessa. Ohjeistuksen kuvat on otettu mikroskooppiin liitettyllä kameralla Fimlab Laboratoriot Oy:n eritelaboratoriossa, jotta kuvat vastaisivat mahdollisimman hyvin käytännön työssä nähtäviä löydöksiä.

Tavoitteenamme on ollut kuvata mahdollisimman hyvin säilyneitä soluja ja partikkeleita. Näytteiden saapumisen ja kuvaamisen välinen aika on pyritty minimoimaan, koska pidempiaikainen säilytys aiheuttaisi löydösten degeneraatiota. Pidempi säilytys vaatisi myös etanolikiinnityksen, joka puolestaan voimistaa löydösten värjäytymistä. Etanolikiinnityksen vaikutus värjäytyvyyteen kannattaa ottaa huomioon myös opetuskäytössä, jos mikroskopoidaan vanhempia, etanolikiinnitettyjä näytteitä. Kuvaamamme virtsanäytteet on värjätty Sterheimerin supravitaalivärillä.

Pikavärjäyksessä näytettä ei yleensä kiinnitetä, jolloin sen kemiallinen koostumus vaihtelee. Solujen ulkonäössä on tästä syystä vaihtelua eri näytteiden välillä, joten solujen tarkkaa värisävyä tai värin tummuutta ei sellaisenaan voida käyttää ainoana tunnistamisen kriteerinä. Värjäytyvyyden ja löydösten ulkonäön vaihtelevuudesta johtuen olemme koonneet ohjeistukseen useita kuvia samasta löydöksestä. Fimlab Laboratoriot Oy:n eritelaboratoriossa käytetään ainoastaan faasikontrastimikroskooppia, joten kaikki ohjeistuksen kuvat on otettu faasilla.

TUNNISTUSTASOT JA VASTAUSKÄYTÄNNÖT

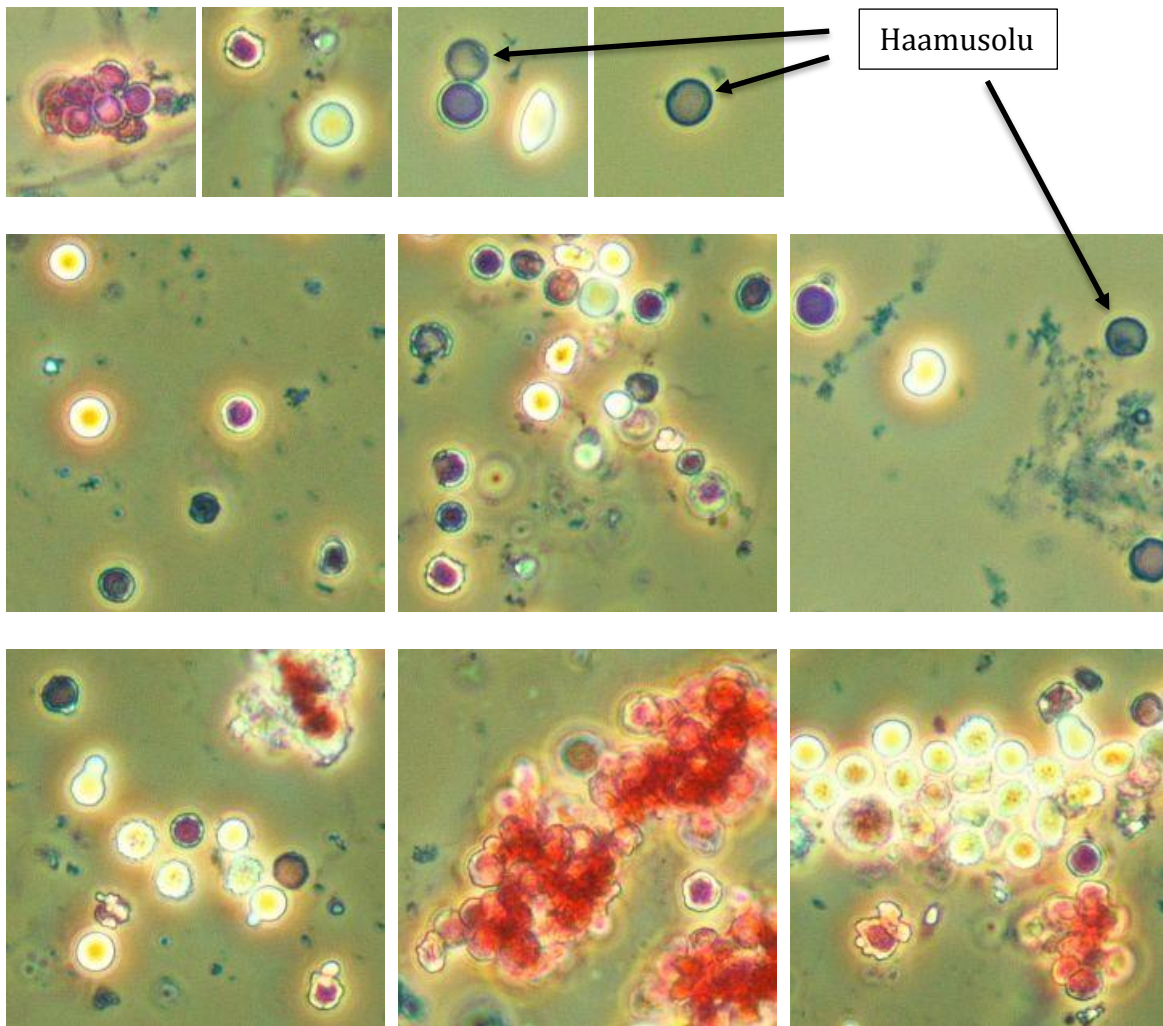
Fimlab Laboratoriot Oy:n työohje poistettu julkaistavasta versiosta.

U-Soluissa ja U-Diffissä löydökset tunnistetaan eri tarkkuudella. Perustason ja vaativan tason erittely on esitettyinä taulukossa 1.

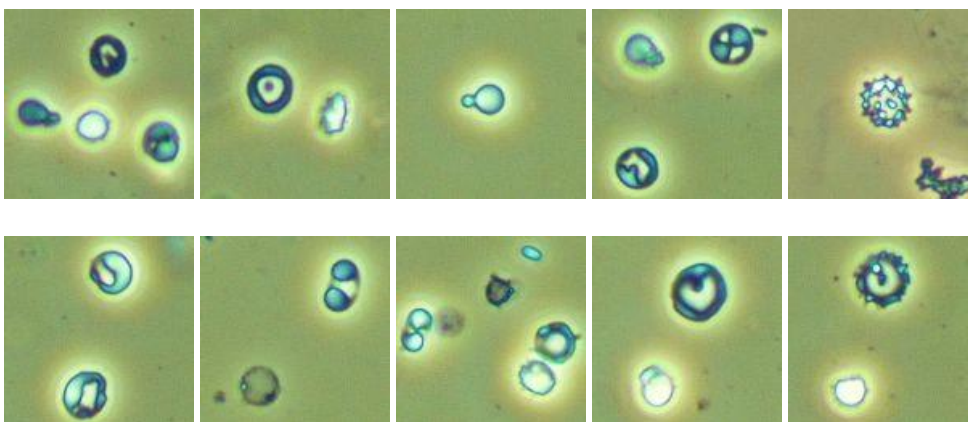
TAULUKKO 1. Perustason ja vaativan tason erittely.

PERUSTASO (U-Solut)	VAATIVA TASO (U-Diffi)
Punasolut	Punasolut (Punasolujen dysmorfia, johon erillinen pyyntö U-ErytDys)
Valkosolut	Granulosyytit Lymfosyytit Makrofagit
Levyepiteelisolut Pienet epiteelisolut	Levyepiteelisolut Välimuotoiset epiteelisolut Tubulusepiteelisolut (Suolen epiteelisolut)
Hyaliinilieriöt Patologiset lieriöt	Hyaliinilieriöt Tubulussolulieriöt Punasolulieriöt Granulosyyttilieriöt Jyväislieriöt Vahaliieriöt
Bakteerit Hiiva <i>Trichomonas vaginalis</i>	Bakteerit Hiiva <i>Trichomonas vaginalis</i> <i>Schistosoma haematobium</i>
Artefaktat	Artefaktat
Siittiöt	Siittiöt
Sakka	Sakka

ERYTROSYYTIT

Dysmorfisia punasoluja:

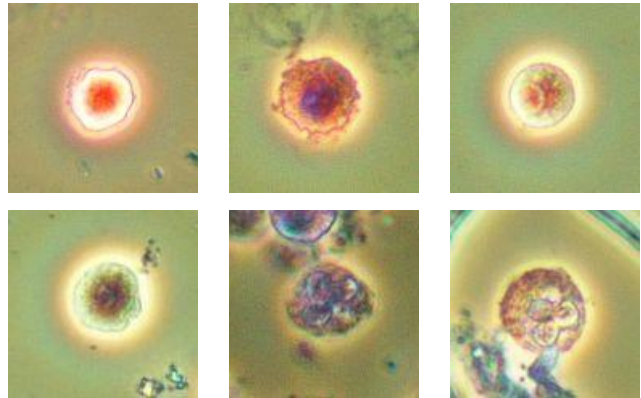
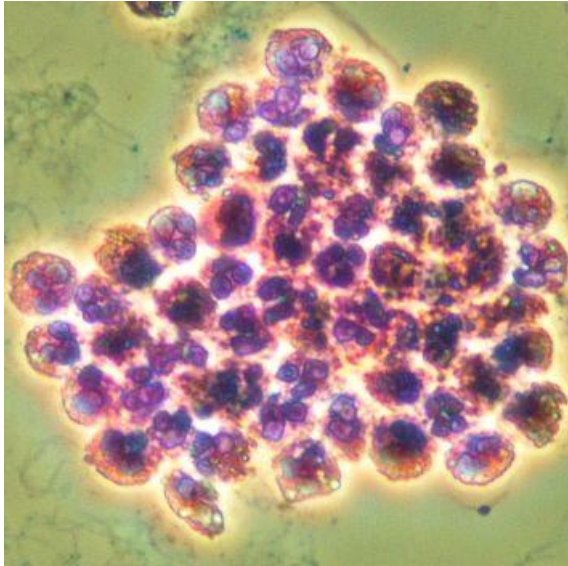

ERYTROSYYTIT

KOKO	4–7 µm
MUOTO	Kiekko/ pallo/ kaksoiskovera/ dysmorfinen
TUMA	Ei tumaa
SYTOPLASMA	Värjäytyminen vaihtelee (ks. kuvat)
NORMAALI LÖYDÖS	0–2 erytrosyyttiä / näkökenttä
LISÄTIETOJA	Haamupunasolut ovat hajonneiden punasolujen solukalvojäämiä, ja ne löytyvät parhaiten faasilla. (Haamusolu, ks. kuvat). Punasolut muuttavat kokoa ja muotoa osmolaalisuuden mukaan. Dysmorfisille punasoluille oma tutkimuksensa, U-ErytDys, joka tehdään tuoreesta natiivinäytteestä, ja tulos ilmoitetaan dysmorfisten punasolujen prosenttiosuutena. Dysmorfiset punasolut ovat lähtöisin munuaistasolta, ja tämän takia ne ovat kooltaan ja muodoltaan muuttuneita, ja niissä voi olla pullistumia ja fragmentaatiota. Tutkimusviive voi aiheuttaa punasoluissa dysmorfian kaltaisia muutoksia. Dysmorfiset punasolut täytyy osata tunnistaa punasoluiksi myös mikroskopoitaessa näytettä, jonka pyyntönä on ollut U-Solut tai U-Diffi.
KLIININEN MERKITYS	Hematuria on monien alempien virtsateiden sairauksien oire, mutta se voi johtua myös mm. munuaissairaudesta tai lääkehoidosta. Lisäksi hematurian taustalla voi olla esim. rakon katetrointi, voimakas fyysinen rasitus tai kuukautiset.

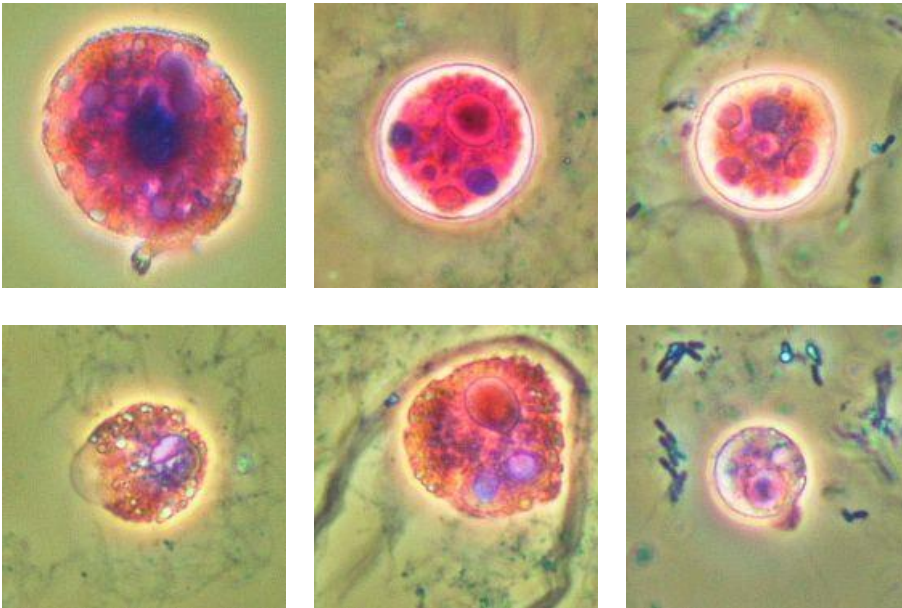
LEUKOSYYTIT

GRANULOSYYTIT

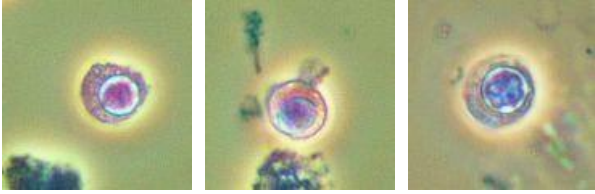
KOKO	12–15 µm
MUOTO	Pyöreä
TUMA	Liuskoittunut tai sauvamainen. Usein sinertävä, mutta ei välttämättä värjäydy lainkaan.
SYTOPLASMA	Granulainen, degeneroituu helposti. Punertava tai rusehtava, mutta ei välttämättä värjäydy lainkaan.
NORMAALI LÖYDÖS	0–2 leukosyyttia / näkökenttä
LISÄTIETOJA	Voivat olla kasoilla. Muuttavat kokoa ja muotoa virtsan osmolaalisuuden mukaan. Hajoavat nopeasti näytteessä.
KLIININEN MERKITYS	Yleensä ylempien tai alempien virtsateiden infektio. Myös ei-infektiooosissa munuaisperäisissä sairauksissa.

MAKROFAGIT

KOKO	15–30 µm
MUOTO	Pyöreä / soikea
TUMA	Sinertävä, kromatiini epätasainen.
SYTOPLASMA	Sisältää vaihtelevan kokoisia granuloita. Vakuolisoitunut. Voi värjäytyä pinkiksi.
NORMAALI LÖYDÖS	0–2 leukosyyttia / näkökenttä
LISÄTIETOJA	Solun sisällä usein nähtävissä fagosytoituja kappaleita, esim. punasolujen palasia.
KLIININEN MERKITYS	Virtsatieinfektioiden pitkittyessä (erillistä kliinistä merkitystä ei tunneta).

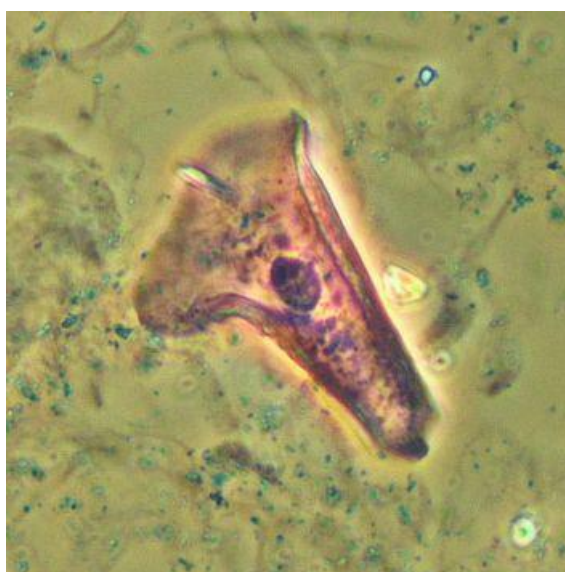
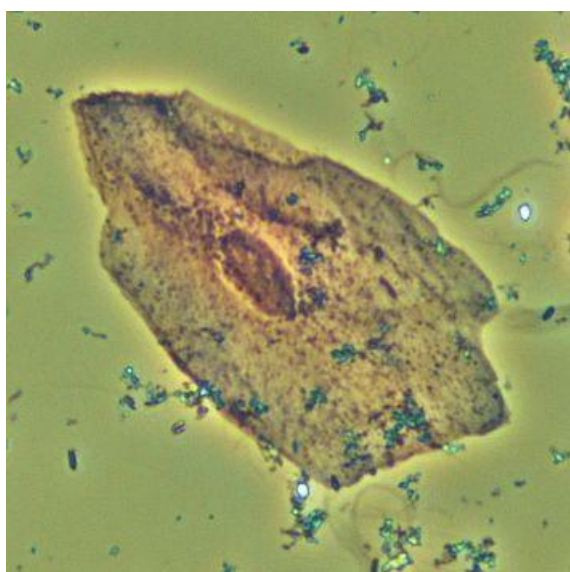
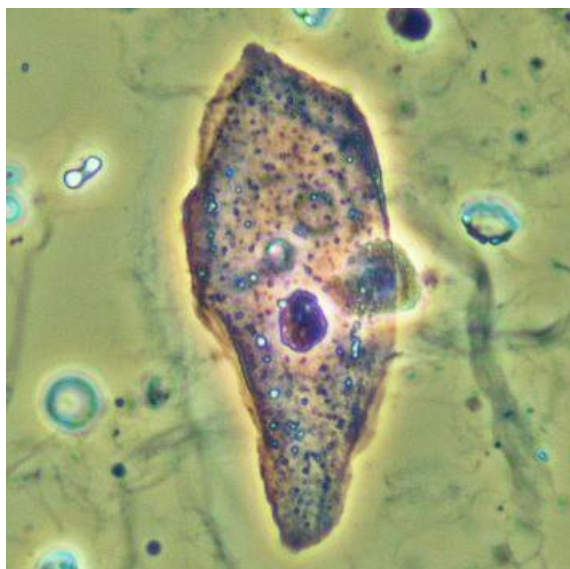
LYMFOSYYTIT

KOKO	10–20 µm
MUOTO	Pyöreä
TUMA	Sileä ja tumman sininen. Täyttää solun lähes kokonaan.
SYTOPLASMA	Sileä, niukka.
NORMAALI LÖYDÖS	0-2 leukosyyttiä/ näkökenttä
LISÄTIETOJA	Usein vaikea tunnistaa.
KLIININEN MERKITYS	Krooninen tulehdus, virusinfektio, munuaissiirteen hyljintäreaktio.

EPITEELISOLUT

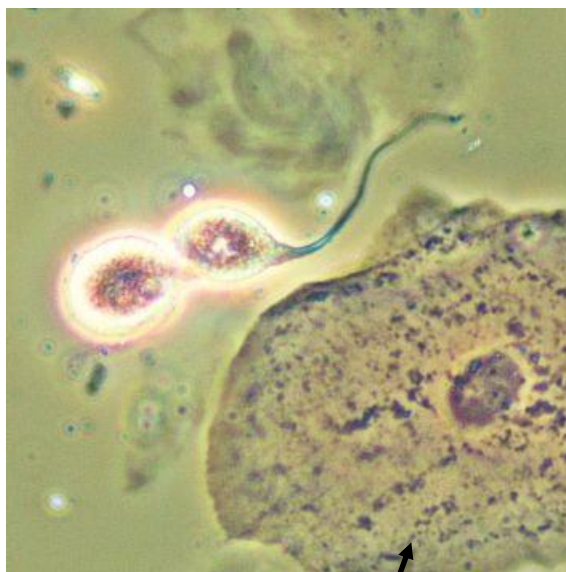
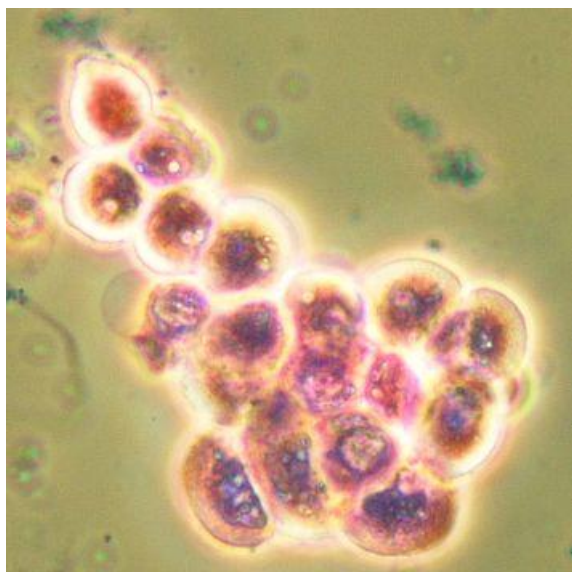
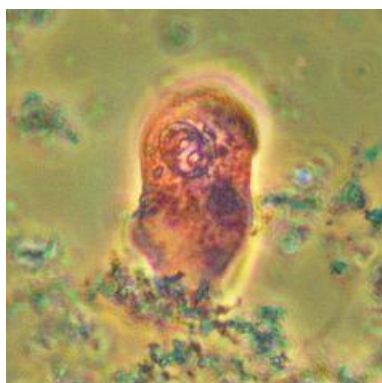
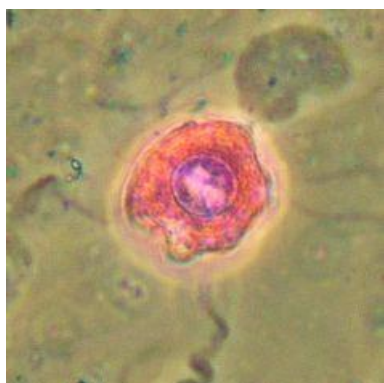
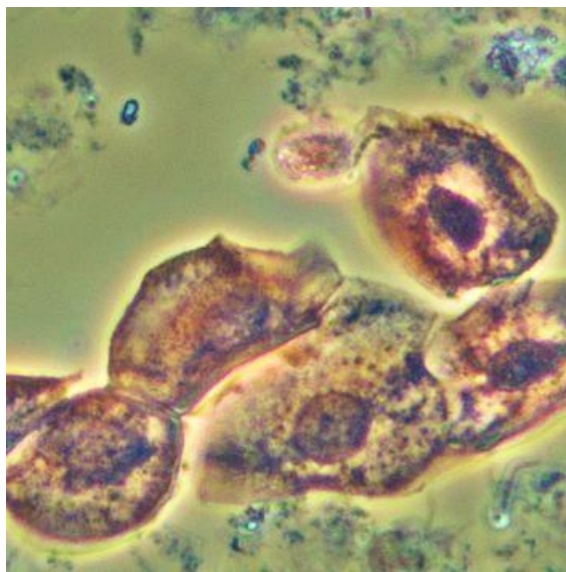
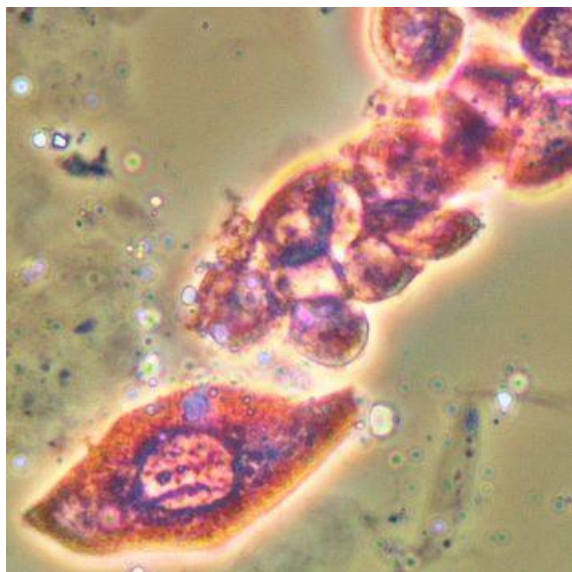
LEVYEPITEELISOLUT

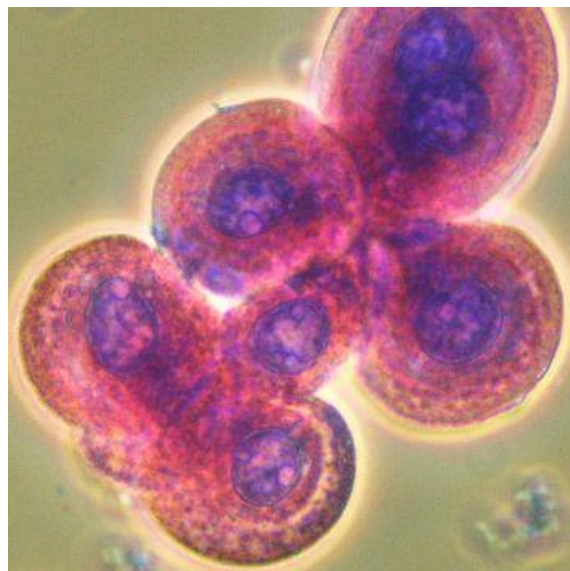
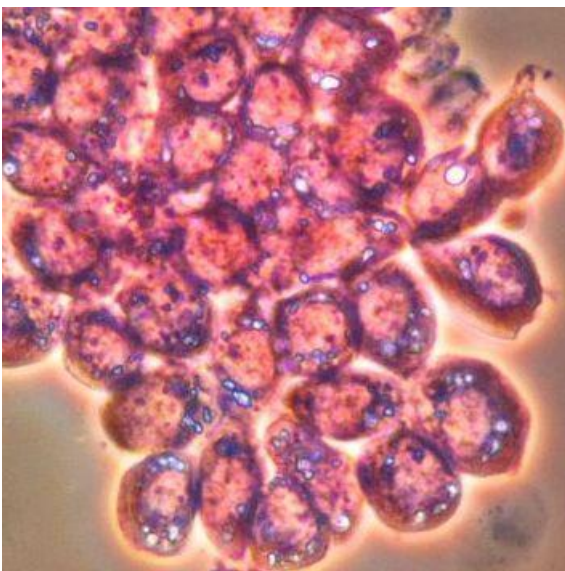
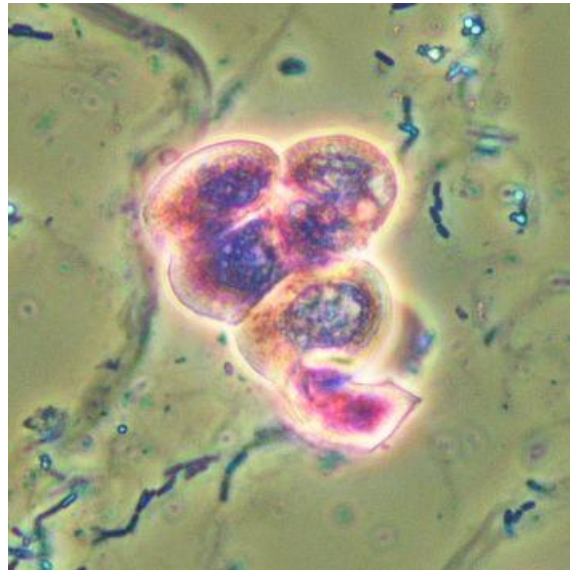
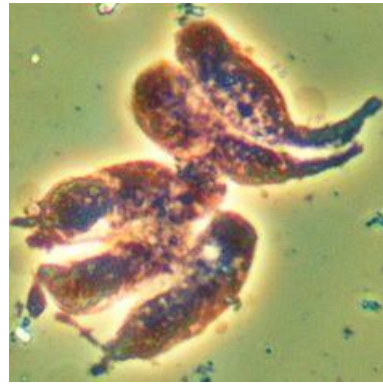
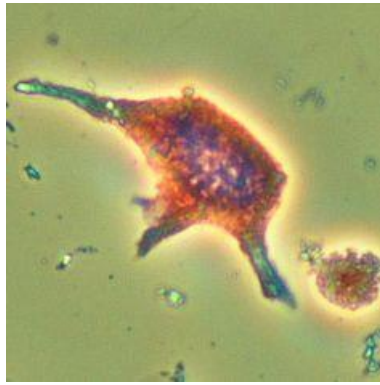
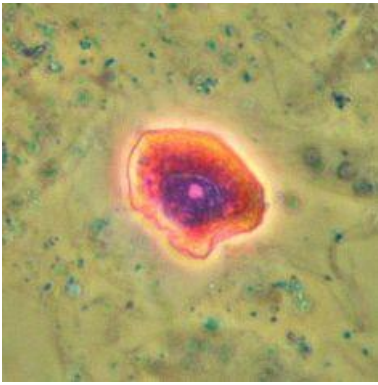
LEVYEPITEELISOLUT

KOKO	30–50 µm
MUOTO	Kulmikas. Solun reunat voivat olla ryppyiset / rullalla.
TUMA	Degeneroitunut. Pieni suhteessa sytoplasmaan, sijainti keskellä solua.
SYTOPLASMA	Suuri ja vaalea. Voi olla rakeinen.
NORMAALI LÖYDÖS	0–2 levyepiteelisolua / näkökenttä.
LISÄTIETOJA	Usein kasoina. Raskaana olevilla levyepiteeliä voi esiintyä näytteessä tavallista enemmän, koska solut irtoavat helpommin hormonivaikutuksen takia. Suuri määrä vaikeuttaa näytteen mikroskopointia.
KLIININEN MERKITYS	Kontaminaatio, ei kliinistä merkitystä.

VÄLIMUOTOISET EPITEELISOLUT

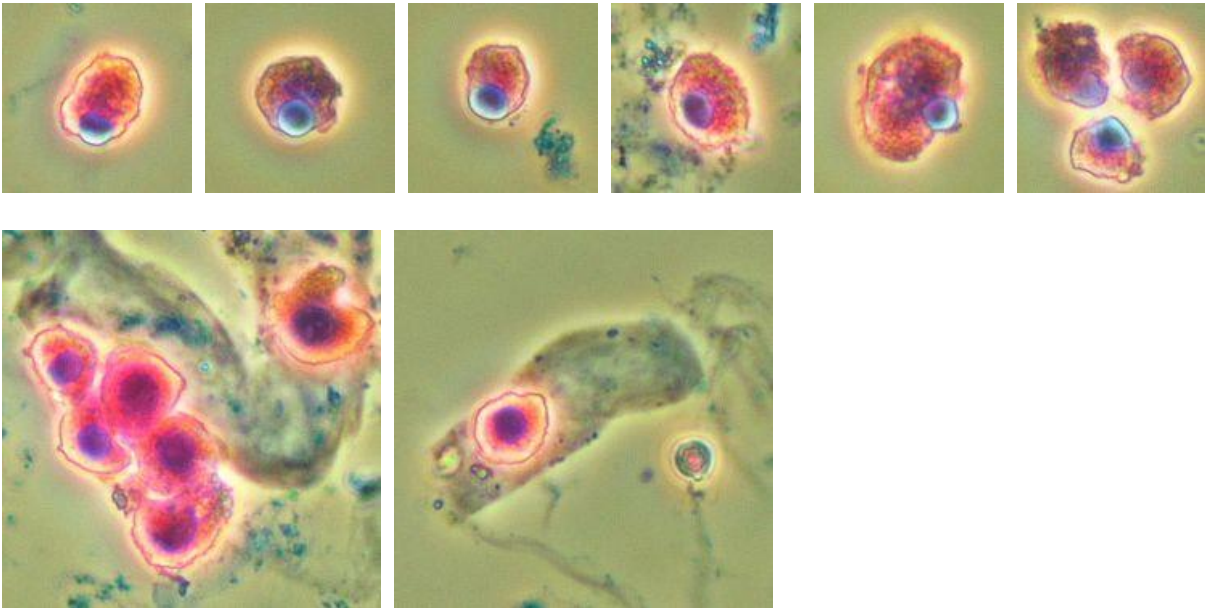
Levyepiteelisolu

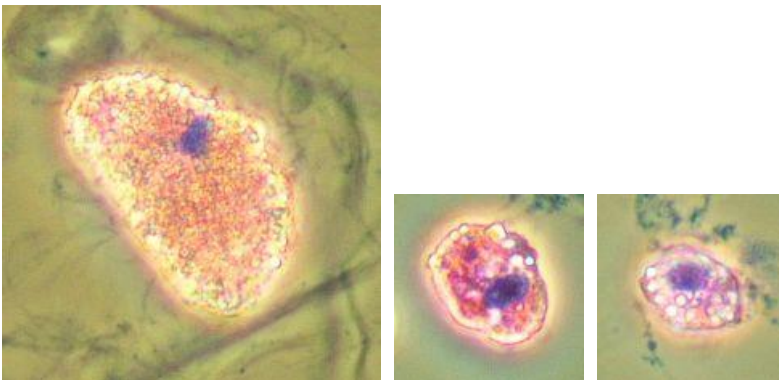
VÄLIMUOTOISET EPITEELISOLUT

KOKO	20–30 (-50) µm Pinnalliset välimuotoiset epiteelisolut ovat suurempia kuin syvän kerroksen välimuotoiset epiteelisolut.
MUOTO	Vaihtelevan muotoinen, usein pyöreitä tai ovaaleja. Voivat olla muodoltaan myös esim. nuijamaisia tai pyrstöllisiä.
TUMA	Säilynyt, soikea. Kromatiini hienorakeinen, tumajyvät usein havaittavissa. Voi olla kaksitumainen. Värjäytyvyys vaihtelee. (ks. kuvat)
SYTOPLASMA	Hienorakeinen, värjäytyvyys vaihtelee. (ks. kuvat) Syvän kerroksen välimuotoiset epiteelisolut värjäytyvät usein tummemmaksi kuin pinnalliset.
NORMAALI LÖYDÖS	Negatiivinen.
LISÄTIETOJA	Invasiivisen toimenpiteen (esim. virtsarakon katetrisaation) jälkeen näytteestä voi löytyä välimuotoisia epiteelisoluja, jolloin ne ovat usein kasoissa.
KLIININEN MERKITYS	Pinnalliset välimuotoiset epiteelisolut irtoavat suhteellisen helposti, mutta niiden runsas esiintyminen viittaa usein alempien virtsateiden infektiin. Syvempien kerrosten välimuotoisten epiteelisolujen löytyminen voi viitata virtsakiveen, kasvaimeen tai infektiin. Mikroskopoitaessa pinnallisia ja syvän kerroksen välimuotoisia epiteelisoluja ei erotella toisistaan.

TUBULUSEPITEELIN SOLUT

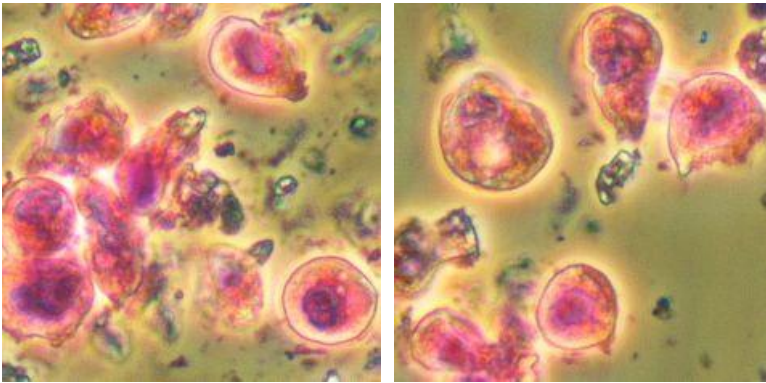
Tubulussoluja, joiden sisällä on rasvaa, "oval fat bodies":

TUBULUSEPITEELIN SOLUT

KOKO	10–25 µm Keskimäärin 13 µm
MUOTO	Pyöreä, soikea, venynyt, kulmikas. Muoto vaihtelee sen mukaan, mistä nefronin osasta solu on peräisin.
TUMA	Homogeeninen. Tumman sininen tai violetti. Muodoltaan usein pyöreä tai ovaali. Sijainti solun keskellä tai reunassa.
SYTOPLASMA	Tiivis, usein tumman punainen, rakeinen. Joskus sisällä näkyy degeneroituneita jyväisiä.
NORMAALI LÖYDÖS	Negatiivinen.
LISÄTIETOJA	Tubulussolut voivat fagositoida punasoluja (erytrofagosyytti) tai niihin voi kertyä rasvaa. Lieriöiden sisällä olevat epiteelisolut ovat aina tubulussoluja, tätä tietoa kannattaa hyödyntää tunnistamisen apuna.
KLIININEN MERKITYS	Tubulussolujen erittyminen virtsaan on aina merkki munuaistiehyiden vauriosta.

SUOLEN EPITEELIN SOLUT

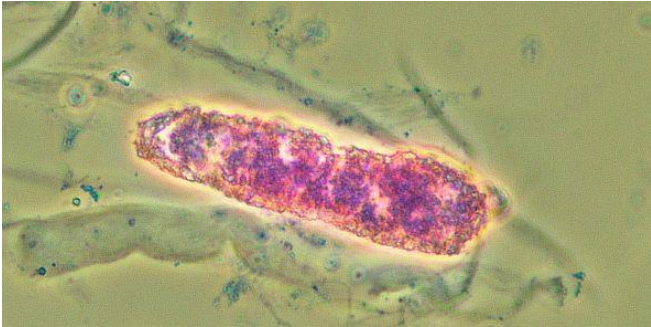

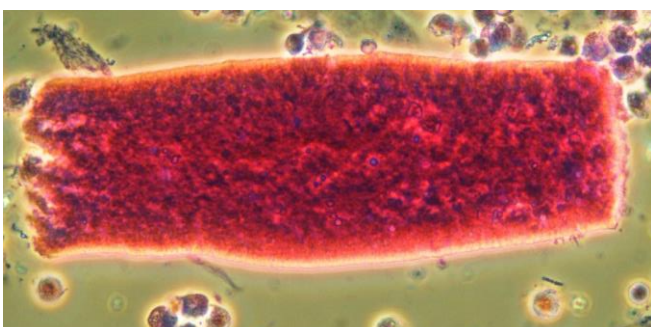
KOKO	20–50 µm
MUOTO	Pitkulainen / pyöreä.
TUMA	Homogeeninen, sileä.
SYTOPLASMA	Degeneroitunut, vakuoleja.
NORMAALI LÖYDÖS	Normaali löydös henkilöllä, jolla on keinorakko
LISÄTIETOJA	Suolen epiteelistä muodostettu keinorakko. Näyte usein limainen ja kokkareinen. Suolen epiteelisolut ja runsas lima peittävät usein näkökentän ja siten haittaavat näytteen tulkitsemista.
KLIININEN MERKITYS	Ei kliinistä merkitystä

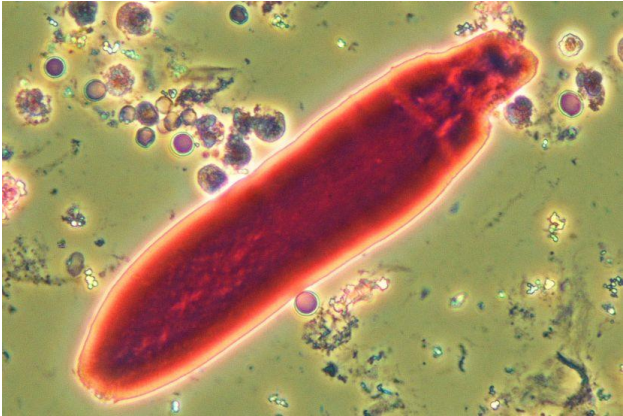
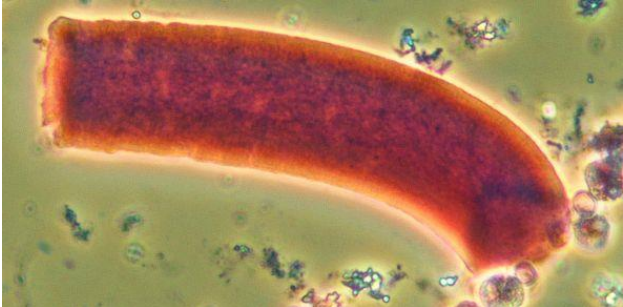
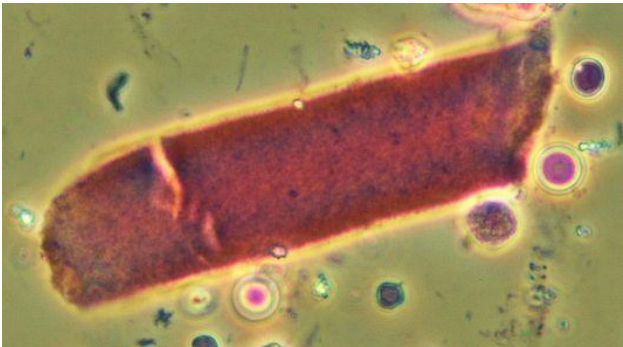

LIERIÖT

SOLUTTOMAT LIERIÖT

Seuraavien kuvien mittakaava vaihtelee.

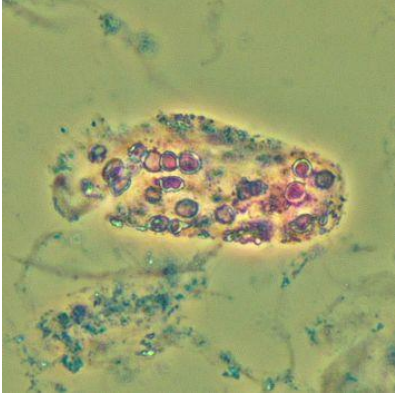
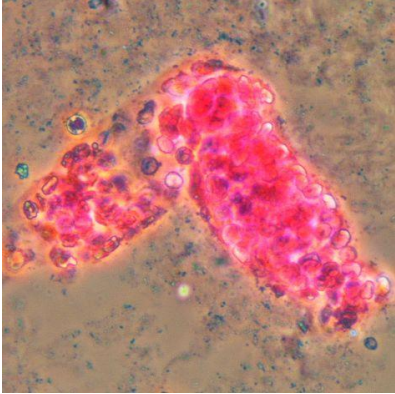
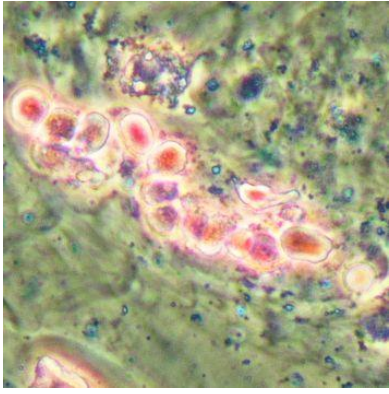
Hyaliinilieriöt		Tasa-aineisia, läpikuultavia, taivattavat vain vähän valoa. Voivat olla värittömiä tai värjäytyä sinertäviksi. Ovat yleensä tarkkarajaisia, ja näin erotettavissa limasta. Samansuuntaiset sivut ja pyöreät päät. Hyaliinilieriöiden sisällä voi olla pieniä määriä jyväsiä. Havaitaan parhaiten faasikontrastioptiikalla. Voi olla normaali löydös, taustalla esim. fyysinen rasitus, kuume tai elimistön kuivuminen. Löydös voi myös liittyä munuaissairauteen.

Jyväislieriöt		Voivat olla hieno- tai karkeajyväisiä. Värjäytyvyys vaihtelee vaaleasta tummaan, useimmiten punaisia. Jyväisten on arveltu syntyvän lieriön sisällä olevien solujen hajotessa tai muodostuvan suoraan lieriön sisään joutuneista seerumin proteiineista. Jyväislieriön sisällä voi olla muutama satunnainen tunnistettava solu. Pidemmälle hajonneiden jyväislieriöiden päät voivat alkaa halkeilemaan, ja niistä tulee vahamaisempia. Löydös viittaa munuaissairauteen. Leveät, tummat jyväislieriöt esiintyvät yleensä potilailla, joilla on munuaisten vajaatoiminta.

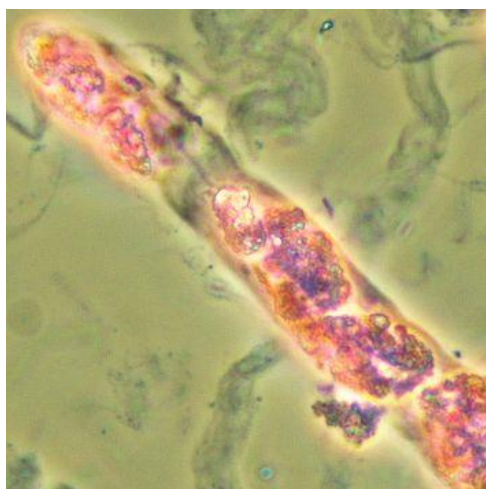
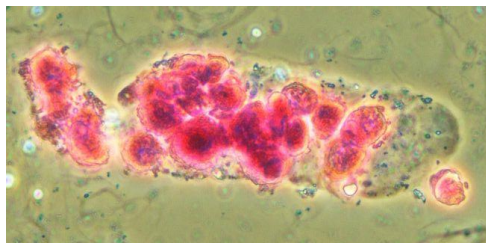
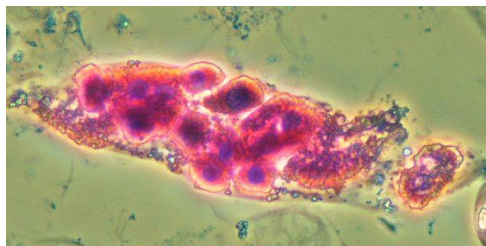
Vahaliერიოტ		Läpikuultamattomia, homogeenisiä ja väriltään pääasiassa tumman punaisia. Ovat usein kookkaita ja leveitä, ja niiden reunat voivat olla teräviä ja halkeilevia. Saattavat taittaa voimakkaastikin valoa faasioptiikalla tarkasteltaessa. Muodostuvat, kun jyväslieriöiden sisältämä materiaali hajoaa edelleen. Löydös viittaa pitkälle edenneeseen munuaisten vajaatoimintaan.

SOLULIERIÖT

Lieriö tulkitaan solulieriöksi, kun vähintään 1/3 sen pinta-alasta on solujen peitossa.

Punasolulieriöt		Lieriön sisällä on erotettavissa punasoluja. Yleensä punasolut näkyvät lieriössä pyöreinä ja melko säännöllisen kokoisina ja muotoisina. Punasolujen hajotessa lieriön sisällä punasolulieriöstä muodostuu tumma ja jyväinen ns. pigmenttilieriö. Punasolulieriöt ovat aina merkki munuaisperäisestä hematuriasta.
Valkosolulieriöt		Lieriöiden valkosolut ovat usein epiteelisoluja pienempiä ja granulaisia. Valkosolut säilyvät lieriössä huonosti. Tämän takia niiden erottaminen tubulussoluista voi olla haastavaa. Löydös viittaa munuaistason tulehdukseen.

Tubulussolulieriöt

Epiteelisoluja sisältävä lieriö voi olla ainoastaan tubulussolulieriö.

Lieriön sisällä olevat solut ovat pyöreitä, ja niiden tumat eivät ole liuskoittuneita (vrt. granulositytti).

Tubulussoluista on erotettavissa runsaasti sytoplasmaa, ja ne ovat hieman valkosoluja isompia.

Tubulussolusolulieriöiden yhteydessä virtsanäytteestä löytyy usein myös vapaita tubulussoluja.

Degeneraation takia soluja voi joskus olla haastavaa tunnistaa.

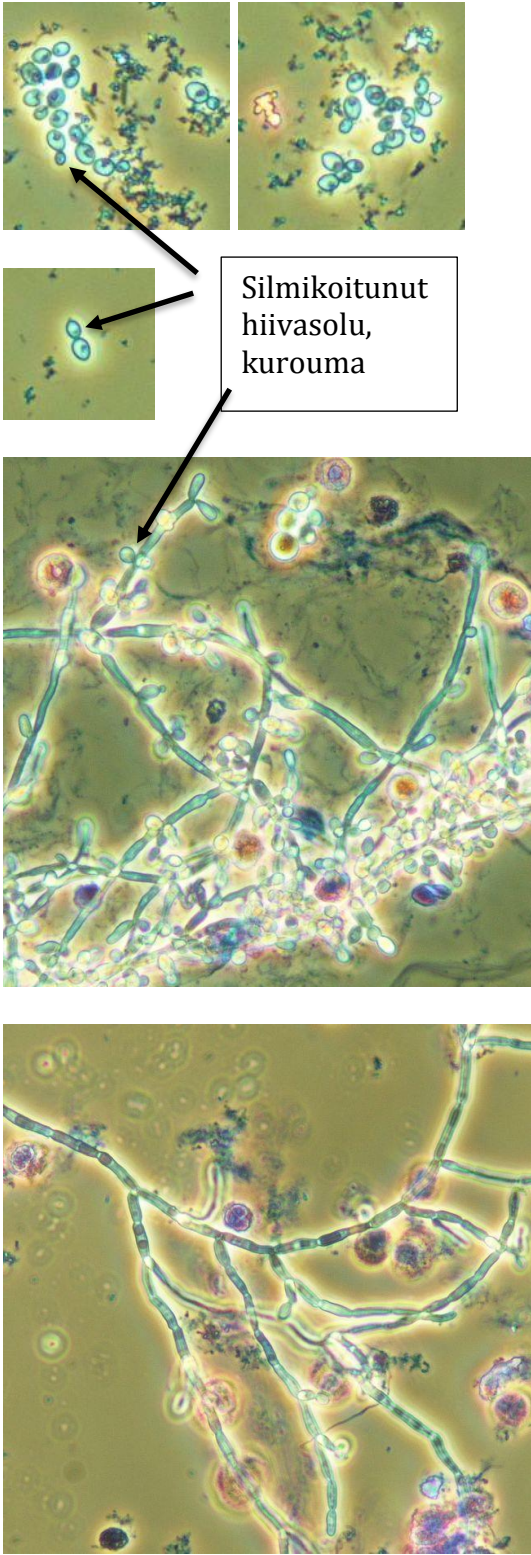
Löydös viittaa akuuttiin tubuluskuolioon, akuuttiin glomerulonefriittiin tai nefroottiseen oireyhtymään.

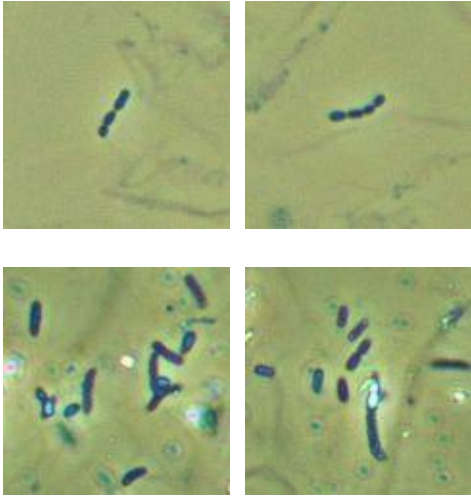
Tubulussolulieriöitä voi olla myös akuutin munaissiirteen hyljintäreaktion yhteydessä.

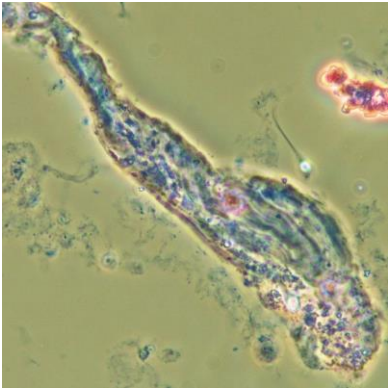
Muita lieriöitä (ei vastata erikseen):

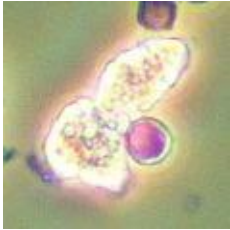
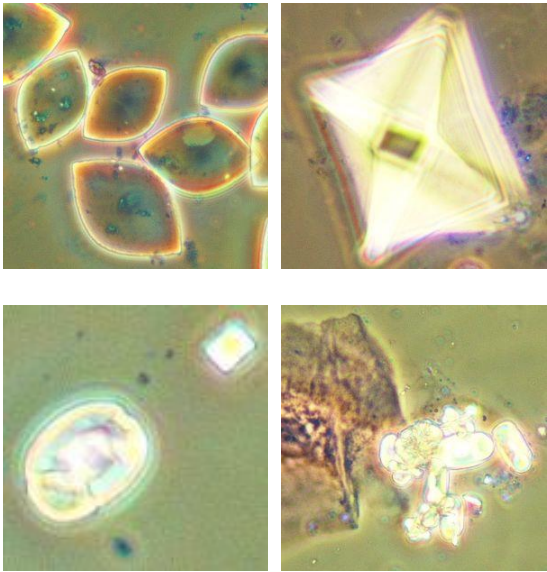
Pigmenttilieriöt	Pigmenttilieriöitä ovat esim. hemoglobiini-, myoglobiini- ja bilirubiinilieriöt. Ovat usein punertavan, oranssin tai likaisen ruskean sävyisen jyväslieriön näköisiä.
Mikrobilieriöt	Lieriö, jonka sisältä voidaan erottaa bakteereja Sauvabakteerit on helpompi erottaa, kun taas kokkibakteereja sisältävät lieriöt sekoittuvat helpommin jyväslieriöihin. Löydös viittaa bakteerin aiheuttamaan pyelonefriittiin.
Hiivalieriöt	Lieriön sisällä on hiivaa. Löydös viittaa munuaisten hiivatulehdukseen, ja yleensä potilaalla on heikentynyt immuunivaste.
Rasvalieriöt	Lieriössä on yleensä selkeitä rasvapisaroita. Rasvalieriö voi sisältää myös soikeita rasvakappaleita tai kolesterolikiteitä. Löydös viittaa voimakkaaseen proteinuriaan tai tubulusten rasvanekroosiin.

MUUT LÖYDÖKSET

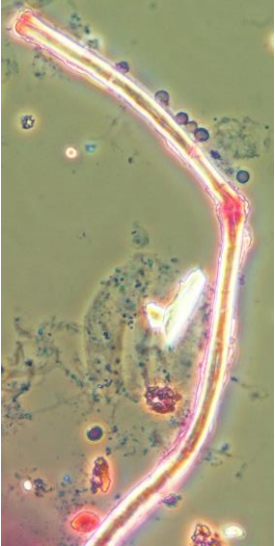
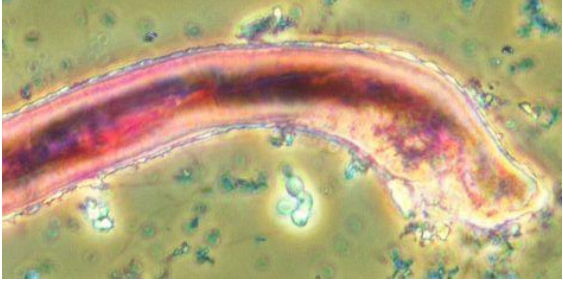
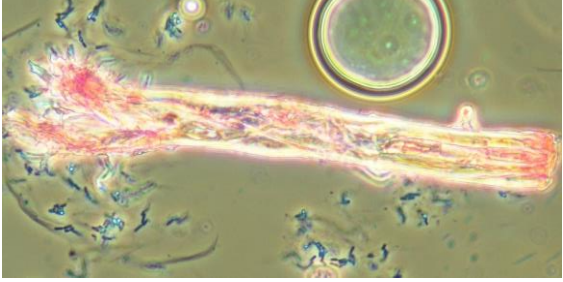
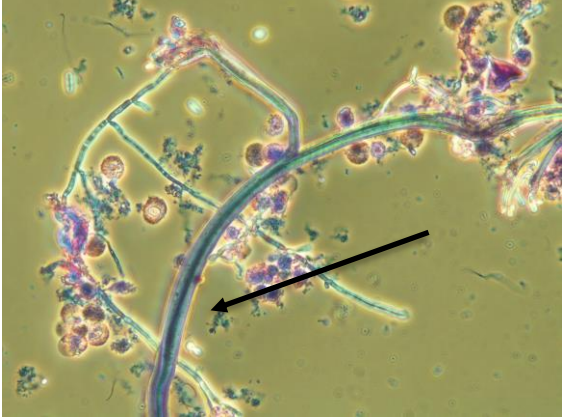
Hiiva	Silmikoitunut hiivasolu, kurouma	Ei värjäänny supravitaalivärillä, joskus erottaminen punasoluista voi olla vaikeaa. Hiivasolut näkyvät virtsanäytteessä useimmiten pieninä, valoa heijastavina, soikeina rakenteina, joissa voi olla kurouma. Silmikoituvat tytärsolut ovat hiivan tunnusomaisin piirre (kuvisa osoitettu nuolella). Hiiva voi kasvaa myös rihmaisessa muodossa (kaksi alinta kuvaa). Useimmiten kontaminaatio, joka on peräisin emättimen eritteistä. <i>Candida albicans</i> on yleisin virtsan sakasta löytyvä hiiva. Virtsateissa hiiva voi kasvaa potilailla, joilla on esimerkiksi diabetes, pitkä antibioottikuuri tai heikentynyt immuunivaste.

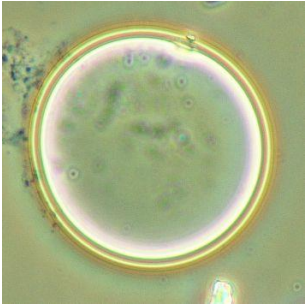

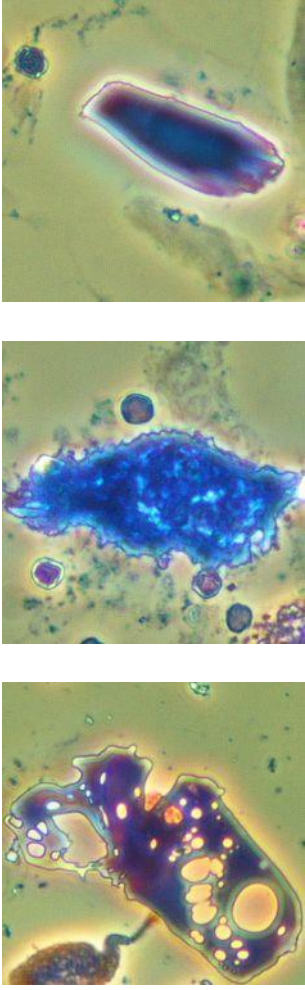
Bakteerit		Bakteerit ovat virtsan sakassa tavallinen löydös. Virtsatieinfektion yhteydessä näytteen sakasta löytyy usein sekä valkosoluja että bakteereja. Bakteerit voivat olla myös kontaminaatio.
Parasiitit		Parasiitit ovat virtsanäytteissä harvinaisia. <i>Trichomonas vaginalis</i> on virtsanäytteestä löytyvistä parasiiteista yleisin. Päärynänmuotoinen, 4-5 flagellaa ja aaltoileva ulkokalvo. Flagellat näkyvät paremmin faasilla. Elävä trikomonas voidaan tunnistaa liikkeestä. Muita esim. <i>Schistosoma haematobium</i>.

Lima	Limaa	Näkyvät usein säikeisenä rakenteena, yksittäisinä rihmoina tai kasoina. Värjäytyy huonosti. Liman esiintyminen virtsateissä on normaalia. Erityisesti naisilla liman määrä sakassa voi olla suurikin. Lima voi näyttää hämäävästi hyaliinilieriöltä. <u>Valelieriöt:</u> Jos peitinlasi asetetaan viistosti, näytteen lima saattaa ryhmittyä pitkänomaisesti niin, että limasäikeet muistuttavat lieriöitä. →Kiinnitä huomiota valelieriöiden samansuuntaisuuteen.

Rasva		Näkyvät mikroskooppissa vapaina rasvapalloina. Liittyvät vaikeaan proteinuriaan tai tubulussolujen rasvanekroosiin. (Kuvassa rasvaa ja kaksi punasolua.)
Kiteet		Näytteiden jäähtyessä niissä tapahtuu usein kiteytymistä. Kiteiden tunnistamisella ei yleensä ole kliinistä merkitystä. Jos kiteitä halutaan erikseen tutkia, niille on olemassa oma tutkimuspyyntö (U-Kiteet).

ARTEFAKTAT

Karvat ja kuidut		Ovat usein kookkaita. Karvoissa on pitkänomaisia keratiinisäikeitä, eikä niiden sisältä voida erottaa soluja tai niiden jäännöksiä. Kuidut värjäytyvät pääasiassa punertaviksi. Niiden reunat voivat olla rosoiset, ja päät ovat usein kulmikkaat ja katkenneen näköiset. (Viimeisessä kuvassa nuolella osoitettu artefakta, joka ei ole osa samassa kuvassa näkyvää hiivarihmastoa.)

Ilmakupla		Taittavat voimakkaasti valoa. Pienet ilmakuplat voivat muistuttaa erehdyttävästi punasoluja. Peitinlasin asettamisen yhteydessä näytteeseen jää helposti ilmakuplia.
Siittiöt		Soikea pää ja pitkä häntä. Siittiöitä voi löytyä virtsasta sekä miehiltä että naisilta.
Värisakka		Värisakalla ei ole kliinistä merkitystä.

LÄHTEET

European Confederation of Laboratory Medicine (ECLM). 2000. European Urinalysis Guidelines. Scand J Clin Lab Invest 60, 1–96.

Labquality Oy. 1999. Suositus virtsan perustutkimuksia ja bakteeriviljelyä varten. Moodi erillisjulkaisu 7/1999. Helsinki: Labquality Oy, 10- 13, 31–43.

Fimlab Laboratoriot Oy. 2006. Virtsan partikkelilaskenta: sakan löydösten kriteerit. Työohje. 20.11.2006. Luettu 25.04.2016.

Kouri, T. 2008. Virtsan punasolujen dysmorfia. Moodi 1/2008, 43.

Kouri, T. 2000. Virtsan sakan värjäys. Moodi 4-5/2000 (24). Helsinki: Labquality Oy, 162–163.

Pasternack, A., Kööbi, T. & Soimakallio, S. 2012. Munuaistautien diagnostiikka. Teoksessa Pasternack, A. (toim.) Nefrologia. Helsinki: Duodecim. 83-161.

Strasinger, S. K. & Di Lorenzo, M.S. 2014. Urinalysis and body fluids. 6. painos. Philadelphia: F.A. Davis. 110–131.

Sunheimer, R., Graves, L. & Stockwin, W. 2015. Clinical laboratory urinalysis and body fluids. New Jersey: Pearson Education inc, 11–138.

Kouri, T. & Pohjavaara, S. 2002. Virtsan mikroskopialöydösten kliininen merkitys. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim. 118 (18). Helsinki: Kustannus Oy Duodecim, 1845–1855.